

ЕЛЕМЕНТИ ТА ПОРЯДОК УКЛАДЕННЯ АВТОРСЬКОГО ДОГОВОРУ

Тетяна Вахонева,
кандидат юридичних наук, доцент

У статті досліджено основні елементи та складові частини авторського договору, визначено процедуру й порядок укладення авторського договору, встановлено характерні ознаки його складових частин. Аналізуючи основні елементи авторських договорів, автор особливо увагу звертає на особливості правового статусу сторін авторського договору, визначає предмет і об'єкт авторського договору, з'ясовує питання форми, ціни та строковості авторського договору. Окрім цього звертається увага на проблеми застосування законодавства щодо порядку укладення авторського договору.

Ключові слова: авторський договір, сторони авторського договору, предмет авторського договору, об'єкт авторського договору, форма авторського договору, ціна авторського договору, строк авторського договору

Комерціалізація інтелектуальної власності, впровадження виключних прав до цивільного обігу зумовили розширення кола зобов'язальних відносин і визначили необхідність дослідження певних інститутів договірного цивільного права. Одним з таких інститутів є інститут авторського договору, що потребує подальшого науково-практичного дослідження, особливо щодо визначення його елементів і порядку укладення. У науці відповідні проблеми досліджувалися такими вченими, як В. Дозорцев, Н. Коршунов, Н. Мироненко, О. Орлюк, О. А. Підпригора, О. Рузакова, О. Сергеев, І. Спасібо-Фатеева, О. Харитоновна, С. Чернишева та ін.

Метою відповідного дослідження є визначення основних елементів авторського договору, порядку та процедури його укладення, а також особливостей тлумачення різних частин авторського договору як механізму правового регулювання договірних авторських правовідносин.

Укладення авторського договору потребує насамперед визначення правового статусу сторін авторського договору, з'ясування їхніх законних прав і можливостей, визначення предмета та об'єкта авторського договору, відповідно й виду, дотримання форми, з'ясування строку договору, ціни договору, основних прав і обов'язків його сторін, що разом становить порядок укладення договору та його зміст.

Сторонами авторського договору є, зазвичай, автор з однієї сторони й організація, що здійснює підготовку твору до випуску у світ, — з другої. Якщо узагальнити суб'єктів авторського договору, то це автор або його правонаступники (одна сторона) та користувачі твору (друга сторона). Сторонами авторського договору можуть бути практично всі суб'єкти авторського права, відповідно, на їхнє правове становище впливають всі ті правові норми, котрі регулюють їхній правовий статус як суб'єктів авторських право-

відносин. Отож, розглянемо лише деякі особливості суб'єктів (сторін) авторського договору. Авторами, як стороною авторського договору можуть бути як українські, так й іноземні громадяни. У тих випадках, коли автором твору є повнолітня дієздатна фізична особа, то вона самостійно від свого імені укладає авторський договір, має право підпису та є його стороною. Коли твір створюється малолітньою (до 14 років) чи недієздатною особою, то від її імені авторські договори укладаються батьками та опікунами. Такі автори самостійно можуть реалізовувати лише особисті немайнові права (ч. 1 п. 2 ст. 31 ЦК України). Неповнолітні автори, що мають неповну цивільну дієздатність у віці від 14 до 18 років, здійснюють свої майнові права самостійно (ч. 1 п. 2 ст. 32 ЦК України), а відповідно, й укладають авторські договори.

Якщо твір створений у співавторстві, то всі співавтори є стороною авторського договору. Відносини всередині колективу авторів урегульовуються угодою між ними. Авторський договір може бути підписаний як усіма співавторами, так й одним з них за дорученням або за згодою решти співавторів.

Стороною авторського договору можуть бути перекладачі й упорядники. У процесі своєї роботи вони, зазвичай, не створюють оригінальних творів, але їхня робота цілком залежить від оригіналу і в авторському договорі ці суб'єкти авторського права позначаються словом «автор». Якщо автор твору самостійно здійснює переклад на іншу мову, то він є автором і перекладачем, тому набуває авторських прав щодо різних об'єктів, наприклад, окремо має авторське право на створений ним літературний твір і на його переклад.

Автор оригінального твору має право на авторизацію свого твору шляхом надання дозволу на його переклад іншій особі із правом перегляду перекладу та наступним його схваленням або несхваленням. Стаючи стороною авторського договору, й автор, і пере-

кладач авторизованого (тобто схваленого автором) перекладу мають самостійні права та обов'язки.

Особлива увага на практиці приділяється так званим «проміжним перекладам», коли використовуються переклади, здійснені з оригіналу на іншу мову, що стають основою для створення перекладу на ще іншу мову. Наприклад, оригінальний твір англійською мовою перекладений на російську. Потім переклад на російську мову використовується для перекладу на українську мову. Тож переклад на російську мову буде «проміжним перекладом», але водночас він є оригіналом щодо перекладу з нього. Для використання проміжного перекладу необхідна згода його автора.

Вид твору визначає динаміку договірних відносин між упорядником і видавництвом. Якщо упорядник включає у свій збірник твори, що мають своїх авторів, то він повинен отримати на це згоду таких авторів, яка повинна бути висловлена в письмовій формі. Видавництво укладає з упорядником договір про використання результату його діяльності. Якщо упорядник включає до збірника оригінальні, ще не опубліковані та не оприлюднені твори, то видавництво, зазвичай, укладає з упорядником трудову угоду, а з авторами зазначених творів — видавничі авторські договори.

Розглядаючи сторони авторського договору, не варто забувати про можливість співпраці двох і більше осіб щодо одного твору, яка може визнаватися, а може й не визнаватися співавторством. Наприклад, коли одна особа є оповідачем, а друга особа здійснює літературний запис твору. Співавторство може виникати між цими особами лише у випадку, коли їхня спільна робота має творчий характер і її результатом є цілісний твір. Видавничий договір укладається в таких ситуаціях одночасно з, так званим, літературним обробником і знавцем фактичного матеріалу.

Згідно з ч. 5 ст 32 Закону України «Про авторське право і суміжні права»

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

організації колективного управління майновими правами суб'єктів авторського права можуть бути стороною авторського договору за дорученням автора, а саме норма зазначеної статті вказує, що право на передачу будь-яким особам невиключних прав на використання творів мають організації колективного управління, яким суб'єкти авторського права передали повноваження на управління своїми майновими авторськими правами.

Другою стороною авторського договору, як уже зазначалося, є користувач. Користувачем можуть бути спеціалізовані організації, насамперед такі як видавництва, театри, кіностудії, телестудії тощо. Відповідні організації мають визначені функції, до яких належать здійснення видавничої, театральної-видовищної, виставкової та іншої подібної діяльності. Юридичні особи, що є стороною авторського договору, можуть мати різні організаційно-правові форми, створюються на засадах різних форм власності.

Українське законодавство не містить чіткої вказівки про те, що другою стороною авторського договору може бути лише юридична особа. Однак закріплені законодавством особливості використання авторських творів, зазвичай, зводяться до того, що такими суб'єктами можуть бути тільки спеціальні організації-юридичні особи. Ті договори, котрі передбачають замовлення громадянами для власних потреб творів науки, літератури, мистецтва, в судовій практиці, зазвичай, розглядають як підрядні. Однак не варто забувати, що в наш час громадяни можуть займатися відтворенням і розповсюдженням творів як самостійним видом підприємницької діяльності. У цих випадках такі особи повинні укладати не підрядні, а авторські договори, результатом яких є набуття в повному обсязі всіх прав і обов'язків користувача.

Кожний суб'єкт, який є стороною авторського договору та користувачем, діє на підставі положень, закріплених

у спеціальному законодавстві та визначені у статутних документах, якщо йдеться про юридичну особу. Наприклад, діяльність видавництв, які можуть бути стороною авторського договору, регулюється насамперед Законом України «Про видавничу справу». Цим Законом чітко визначена мета видавничої справи, державна політика в цій сфері, організація та здійснення видавничої справи, порядок державної реєстрації суб'єктів видавничої справи тощо. Обсяг правомочностей видавництва як сторони авторського договору визначається погодженими з автором умовами. Як і автор, видавництво зобов'язане належним чином виконувати свої обов'язки. Це правило стосується будь-яких організацій, що стають стороною авторського договору.

Сторони авторського договору визначаються при його укладенні, це є важливо, бо кожна зі сторін повинна висловити своє волевиявлення. Воно стосується вступу в договірні відносини на узгоджених умовах і прийняття на себе певних зобов'язань [1, 62, 63].

У період чинності авторського договору може статися зміна учасників зобов'язання. Якщо зміна здійснюється на боці автора, то це допускається лише за згодою замовника (користувача) твору. У тих випадках, коли твір вже повністю завершений і настала смерть його автора, то за законом його замінює правонаступник. Заміна на боці замовника можлива лише у випадку, якщо це передбачено договором або законом.

Предметом авторського договору вважати ті майнові права, котрі передаються автором твору користувачеві (замовнику) цього твору. Таке визначення предмета авторського договору підтверджується ч. 2 ст. 32 Закону України «Про авторське право і суміжні права», котра зазначає, що передача права на використання твору іншим особам може здійснюватися на основі авторського договору про передачу виключного права на використання твору

або на основі авторського договору про передачу невиключного права на використання твору. Окрім цього, ч. 8 ст. 33 вказаного Закону визначає, що всі майнові права на використання твору, які передаються за авторським договором, мають бути в ньому визначені. Майнові права, не зазначені в авторському договорі як передані суб'єктом авторського права, вважаються такими, що не передані та зберігаються за суб'єктом. Зазначена норма ще більшою мірою підтримує твердження про те, що предметом авторського договору є не твір, а майнові права, пов'язані із можливістю його використання різнорідними способами.

Як зауважував О. Сергеев, твір є об'єктом прав, які передаються за авторським договором. Не варто забувати при цьому, що авторські права завжди діють лише щодо конкретного твору. Тож при укладенні авторського договору повинні бути узгоджені питання про види та характер прав, які передаються за цим договором, і всі питання стосовно твору, щодо якого вони діють. Отже, поняття «об'єкт» і «предмет» авторського договору настільки тісно взаємопов'язані, що завжди повинні розглядатися у нерозривній єдності [1, 279].

Майнові права, як предмет авторського договору мають бути чітко в ньому визначені, позаяк предмет є істотною умовою авторського договору. Статті 31 Закону України «Про авторське право і суміжні права» вказує, що майнові права, що передаються за авторським договором, мають бути в ньому визначені, а ті майнові права, котрі не зазначені в авторському договорі як відчужувані, вважаються такими, що не передані. Зазначена норма спрямована захистити права авторів від неправомірного заволодіння їх майновими правами та спонукає сторони авторського договору чітко визначити обсяг тих прав, які передаються за договором, та при необхідності максимально їх деталізувати.

У ст. 15 Закону України «Про авторське право і суміжні права» наведено

перелік (хоча й невичерпний) основних майнових прав авторів ті визначено основні способи використання твору. Всі ці права, а також інші, визначені сторонами авторського договору, майнові права можуть бути предметом авторського договору. Нагадаємо, предметом авторського договору може бути надання права на відтворення творів, на публічне виконання і публічне сповіщення творів, на публічну демонстрацію і публічний показ творів, на повторне оприлюднення творів, на переклади творів, напереробки, адаптації, аранжування та інші подібні зміни творів, включення творів як складових частин до збірників, антологій, енциклопедій, розповсюдження творів, здавання в майновий найм тощо. Отже, зазначення в авторському договорі того чи того способу використання визначеного твору та дозволу автора на використання цього твору іншою особою є цілком достатнім, щоб вважати, що умова про предмет договору є виконаною. Надання дозволу на використання твору здійснюється шляхом вказівки на виключність або невиключність прав, які передаються.

Згідно з ч. 3, 4 ст. 32 Закону України «Про авторське право і суміжні права» за авторським договором про передачу виключного права на використання твору автор передає право використовувати твір певним способом і у встановлених межах тільки одній особі, котрій ці права передаються, та надає цій особі право дозволяти або забороняти таке використання твору іншим особам. За особою, що передає виключне право на використання твору, залишається право на використання цього твору лише в частині прав, що не передаються. Своєю чергою, за авторським договором про передачу невиключного права на використання твору, автор передає іншій особі право використовувати твір певним способом і у встановлених межах. За особою, яка передає невиключне право, зберігається право на використання

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

твору і на передачу невиключного права на використання твору іншим особам. Частина 6 ст. 32 зазначеного Закону вказує на те, що права на використання твору, що передаються за авторським договором, вважаються невиключними, якщо у договорі не передбачено передачі виключних прав на використання твору.

При укладенні авторського договору сторони повинні досягнути згоди щодо тих прав, які за ним передаються і, відповідно, становлять його предмет. Закон України «Про авторське право і суміжні права» вказує, що предметом договору про передачу прав на використання твору не можуть бути права, яких не було на момент укладення договору (ч. 3 ст. 33). Сутність зазначеної норми полягає в тому, що не можна передавати права на використання твору тими способами чи в тих формах, які ще є невідомими, але можуть з'явитись в майбутньому.

Згідно з ч. 6 ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» за авторським договором замовлення автор зобов'язується створити в майбутньому твір відповідно до умов цього договору та передати його замовникові. У такому разі мова йде про твір, який буде створено у майбутньому і який повинен відповідати тим характеристикам, що чітко обговорені сторонами і є закріпленими договором. За таким договором може передбачатися виплата замовником авторові авансу як частини авторської винагороди.

Від договору авторського замовлення необхідно відрізнити заборонене законодавством укладення договору з умовою про створення твору в майбутньому без конкретного визначення характеристик твору. Отже, ч. 7. ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» зазначає, що умови договору, які обмежують право автора на створення майбутніх творів на зазначену у договорі тему чи у зазначеній галузі, є недійсними. Така заборона покликана захистити права авторів щодо

тих творів, які вони можуть створити в майбутньому протягом усього свого життя.

Повернемося до поняття та значення для авторського договору його об'єкта. Отже, об'єктом авторського договору фактично є об'єкти авторського права, але не загальні, а конкретно обумовлені, щодо яких укладається договір про передачу майнових прав або договори про їх створення у майбутньому та передачу певних майнових прав на них.

У тих випадках, коли мова йде про договір авторського замовлення, сторони повинні обумовити в договорі всі вимоги, які висуває замовник до твору (вони можуть стосуватися виду твору, призначення, жанру, стилю викладу, обсягу тощо). Одностороннє відступлення від цих вимог є недопустимим і може бути розцінене як неналежне виконання договору.

Тож, окрім того, що об'єкт авторського договору має відповідати всім ознакам, притаманним об'єктам авторського права, він подекуди повинен відповідати тим вимогам, які висуваються до нього сторонами авторського договору, а інколи і нормам авторського й іншого законодавства. Наприклад, для оригіналів творів, які передаються до видаництва за видавничим договором, передбачені певні технічні вимоги, яких необхідно обов'язково дотримуватися. Аналогічне правило діє щодо оригіналів творів, які передаються центрам науково-технічної інформації на депонування за договором про депонування рукописів. Ці вимоги можуть стосуватися наявності супроводжувальних документів (рецензій, відгуків, рекомендацій, рішень тощо), дотримання розміру шрифту, інтервалів, наявності підписів автора, співавторів тощо.

Згідно з ч. 1 ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» договори про передачу прав на використання творів укладаються в письмовій формі. В усній формі може укладатися лише договір про використання (опублікування) твору в періодичних видан-

нях (газетах, журналах тощо). Відповідно до змісту представленої норми, можна говорити про вимогу Закону укладати авторські договори у простій письмовій формі.

Однак варто зауважити, що недотримання простої письмової форми не тягне за собою визнання договору недійсним. Отже, згідно зі ст. 218 ЦК України, недотримання сторонами письмової форми правочину, яка встановлена законом, не має наслідком його недійсність. Заперечення однією зі сторін факту вчинення правочину або оспорювання певних його частин може доводитися письмовими доказами, зокрема аудіозапису, відеозапису та іншими доказами. Рішення суду не може ґрунтуватися на свідченнях свідків.

Тож основним негативним наслідком недотримання простої письмової форми авторського договору є неможливість посилання на показання свідків при виникненні спору. Можливість доведення факту укладення авторського договору письмовими доказами повинна бути пов'язана саме з укладенням авторського договору. Тобто документи повинні свідчити про наявність авторського договору, можливо про його часткове виконання тощо. Письмові документи, що свідчать лише про бажання сторін укласти авторський договір, не є доказами наявності авторського договору. Як доказ наявності договору автори досить часто посилаються на роботу видавництва над рукописом. При отриманні рукопису видавництвом воно здійснює попереднє ознайомлення з твором, рукопис може направлятися на рецензування, включатися до плану редакційної підготовки, може обговорюватися на редакційній раді тощо. На думку Б. Антимонова та Є. Флейшиць, дії видавництва з оцінки рукопису, а також інші організаційні, а тим паче технічні дії не можуть вважатися доказом укладення авторського договору [3, 174]. Як вказує С. Чернишева, можливо, тут ще немає договору, але є фактичні відно-

сини автора та видавництва, підставою виникнення яких є факт передання рукопису. Залежно від оцінки рукопису (позитивної чи негативної) йому може бути надане «зелене світло» до опублікування чи він може бути відхилений [1, 49].

Отже, доведення факту укладення авторського договору за відсутності його письмової форми є досить складною юридичною процедурою. Подібним чином вирішуються питання, пов'язані з неналежним оформленням додатків і змін до авторських договорів.

Письмова форма договору вважається дотриманою, якщо сторони досягли згоди з усіх істотних умов договору та зафіксували їх у письмовій формі на відповідному матеріальному носіїві і скріпили власними підписами. Якщо сторони забажають нотаріально посвідчити договір, то він буде вважатися укладеним з моменту надання йому цієї форми. На практиці досить часто виникають випадки, коли організації не укладають з авторами письмових договорів або не оформляють їх належним чином. Утім вони ведуть з автором письмові переговори, приймають авторський твір з метою подальшого використання, вимагають його доопрацювання, переробки. Зазначені відносини вказують про сумісну або спільну роботу. Якщо результатом такої сумісної роботи є досягнення бажаного результату для обох сторін, то відсутність письмового авторського договору не позначається на майнових та особистих немайнових правах автора чи його вимогах, що впливають із норм авторського права. Якщо сторонами не досягнутий бажаний результат і відсутній авторський договір, то інші письмові документи, що можуть свідчити про існування авторського договору чи про наявність окремих його умов не мають тієї юридичної сили, яку має саме авторський договір.

Частиною 4 ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначено, що відповідні відомства та творчі спілки можуть розробляти ти-

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

пові авторські договори (зразки авторських договорів). Наявність таких зразків значно прискорює процедуру складання авторських договорів у різних сферах їх використання та застосування.

Авторський договір, зазвичай, укладається шляхом складання одного документа. Однак трапляються випадки, коли авторський договір становить не єдиний документ, а сукупність різних за змістом і призначенням документів. Наприклад, організація спочатку може надіслати авторові письмове замовлення на використання його результату творчої діяльності. Таке письмове замовлення є своєрідною офертою (пропозицією укласти договір). Замовлення-оферта повинне бути підписане правомочною посадовою особою організації, що хоче зробити замовлення та в ньому, згідно зі ст. 641 ЦК України, мають міститися істотні умови договору і виражатися намір особи, що подала таке замовлення, вважати себе зобов'язаною в разі прийняття другою стороною пропозиції укласти договір. Авторський договір вважається укладеним, якщо особа, що зробила пропозицію укласти договір, отримала від автора відповідь про її прийняття у встановлені строки та в належній формі. Зазначена відповідь є акцептом, який повинен бути повним і безумовним. Отож, укладення авторського договору може бути пов'язане з дотриманням спеціальної процедури укладення договору, дотриманням певних строків та оформленням декількох документів, які мають юридичне значення.

В усній формі може укладатися договір про використання (опублікування) твору в періодичних виданнях (газетах, журналах тощо). Необов'язковість письмової форми часто пов'язують з оперативністю опублікування. Авторський договір у такому разі може бути укладений у будь-якій формі (усній, конклюдентній, письмовій тощо). Оскільки законодавство не вимагає обов'язкової письмової форми, то в разі виникнення спору для доведення

факту укладення договору можуть бути залучені свідки.

Аналізуючи юридичну практику, можна зазначити, що відсутність обов'язкової письмової форми авторського договору у періодичних виданнях досить часто призводить до відсутності гарантій та порушення прав авторів. У фаховій літературі неодноразово зазначалося про необхідність письмового оформлення авторських договорів у періодичних виданнях. Так, наприклад, А. Ваксберг, В. Чертков говорили про необхідність використання скороченого формуляру та скороченої форми авторського договору [4, 22; 5, 81].

Згідно з ч. 2 ст. 33 Закону України «Про авторське право і суміжні права» договір про передачу прав на використання творів вважається укладеним, якщо між сторонами досягнуто згоди щодо всіх істотних умов (строку дії договору; способу використання твору; території, на яку поширюється передаване право; розміру та порядку виплати авторської винагороди; інших умов, щодо яких за вимогою однієї зі сторін повинно бути досягнуто згоди). Отже, ціна авторського договору та строк його дії, крім інших умов, є істотними умовами договору про що зазначено в законодавстві.

Ціна авторського договору є авторською винагородою (авторським гонораром), яку користувач повинен сплатити автору твору за набуття права на використання твору певним способом, визначеним авторським договором. Згідно зі ст. 33 (абз. 2, ч. 2) Закону України «Про авторське право і суміжні права» авторська винагорода визначається у договорі у вигляді відсотків від доходу, отриманого від використання твору, або у вигляді фіксованої суми чи іншим чином. При цьому ставки авторської винагороди не можуть бути нижчими за мінімальні ставки, встановлені Кабінетом Міністрів України. Тож, розмір авторської винагороди може пов'язуватися із загальною сумою річного доходу користувача твору; з сумою

річного чи квартального прибутку; може залежати від ціни одного екземпляра твору та визначатись у певному процентному відношенні; може вказуватися як тверда грошова сума тощо. Сторони авторського договору за домовленістю визначають спосіб обрахування та виплати авторської винагороди, визначаючи таким чином ціну договору. Сторони при цьому можуть встановити за договором єдиний процент, за яким здійснюється обчислення авторської винагороди, або можуть диференціювати його для певних способів і обсягу використання твору.

Чинне законодавство, встановлюючи мінімальні ставки авторської винагороди, намагається захистити майнові права авторів творів, отже, їхній авторський гонорар не повинен бути нижчим ніж встановлено Кабінетом Міністрів України. Вказані мінімальні ставки закріплюються Постановою «Про затвердження мінімальних ставок винагороди (роялті) за використання об'єктів авторського права і суміжних прав» [6]. Зазначена Постанова визначає мінімальні ставки авторської винагороди (роялті) за публічне виконання, публічний показ, публічне сповіщення творів науки, літератури та мистецтва; за відтворення і опублікування творів, зафіксованих у фонограмах і відеограмах; за використання та відтворення творів архітектури; за відтворення й опублікування примірників творів наукової, художньої та іншої літератури тощо. Окрім цього, Постанова визначає мінімальні ставки винагороди (роялті) виконавцям за публічне сповіщення виконань; виробникам фонограм і відеограм за публічне сповіщення чи ретрансляцію тощо.

Закріплені законодавством мінімальні ставки досить часто слугують своєрідним орієнтиром для визначення сторонами авторського договору розміру авторської винагороди та порядку її обрахування. Відповідно до поширеної практики укладення авторських договорів і визначення сторонами розмі-

ру авторської винагороди, сторони досить часто обирають фіксовані ставки (наприклад, ціна за один авторський аркуш), пов'язують ставки з обсягом використання твору (наприклад, тиражем видання) або домовляються про виплату гонорару у твердій сумі.

Строк авторського договору — це проміжок часу на який автор поступається свої майновими правами іншій особі — користувачеві твору. Однак, варто зауважити, що крім строку, на який передаються ті чи інші майнові права, авторський договір може містити й інші строки. Необхідність їх визначення в авторському договорі пов'язана із видом авторського договору, його предметом і об'єктом тощо. Наприклад, це можуть бути строки подання ескізу в договорі художнього замовлення; строки подання автором замовникові певної частини твору; строки, пов'язані з виплатою авторського гонорару; строки, пов'язані із виконанням сторонами своїх обов'язків, передбачених договором.

Підсумовуючи вищевикладене, можна дійти таких висновків: 1. Сторонами авторського договору можуть бути практично всі суб'єкти авторського права. Їхнє правове становище визначається сукупністю тих правових норм, які регулюють їхній статус як суб'єктів авторських правовідносин. 2. У деяких випадках стороною авторського договору як творець може бути недієздатна особа, що потребує детальної регламентації з боку законодавця, з метою захисту прав неповнолітніх і малолітніх осіб. 3. При укладенні авторського договору необхідно звернути увагу на особливості правового статусу деяких суб'єктів авторського права, що є стороною авторського договору — це співавтори, перекладачі, упорядники, організації колективного управління майновими правами тощо. Позитивна динаміка договірних відносин з такими суб'єктами залежить від дотримання при укладенні авторського договору всіх формальностей, пов'язаних з дотриманням прав інших суб'єктів автор-

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

ського права. 4. Предметом авторського договору є не твір, а майнові права, пов'язані з можливістю його використання різноманітними способами. При укладенні авторського договору повинні бути узгоджені питання про види та характер прав, які передаються за цим договором, і всі питання стосовно твору, щодо якого вони діють. Поняття «об'єкт» і «предмет» авторського договору настільки тісно взаємопов'язані, що завжди повинні розглядатись у нерозривній єдності. 5. Об'єкт авторського договору повинен відповідати всім ознакам, притаманним об'єктам авторського права, у деяких випадках він повинен відповідати тим вимогам, які пред'являються до нього сторонами авторського договору, а інколи — і нормам авторського та іншого законодавства.

6. Основним негативним наслідком недотримання простої письмової форми авторського договору є неможливість посилання на показання свідків при виникненні того чи того спору. 7. Закріплені законодавством мінімальні ставки слугують своєрідним орієнтиром для визначення сторонами авторського договору розміру авторської винагороди та порядку її обрахування. 8. Строк законодавчо визначений істотною умовою авторського договору, це означає, що якщо він у договорі не визначений, то договір може бути визнаний недійсним. Сторони авторського договору самостійно визначають строк авторського договору. ♦

Список використаних джерел / List of references

1. Чернышева С. А. Авторский договор в гражданском праве России. М.: Гардарика, 1996. 104 с.
Chernysheva S. A. Avtorskiy dohovor v hrazhdanskom prave Rossii, M.: Hardarika, 1996, 104 s.
2. Сергеев А. П. Право интеллектуальной собственности в Российской Федерации: учебник; Издание второе, переработанное и дополненное. М.: Проспект, 1999. 752 с.
Serheev A. P. Pravo intelektualnoi sobstvennosti v Rossyiskoi Federatsii: uchebnik. Izdanie vtore, pererabotannoe i dopolnennoe. M.: Prospekt, 1999. 752 s.
3. Антимонов Б. С., Флейшиц Е. А. Авторское право. М., 1957. 278 с.
Antimonov B. S., Fleishyts E. A. Avtorskoe pravo. M., 1957. 278 s.
4. Ваксберг А. И. Издательство и автор. Правовые взаимоотношения. М.: Искусство, 1957. 233 с.
Vaksberh A. I. Yzdatelstvo y avtor. Pravovye vzaymootnosheniya, M. «Iskusstvo». 1957, 233 s.
5. Чертков В. Л. Авторское право в периодической печати. М., 1988. 144 с.
Chertkov V. L. Avtorskoe pravo v periodicheskoi pechati, M., 1988. 144 s.
6. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження розміру винагороди (роялті) за використання опублікованих з комерційною метою фонограм і відеограм та порядку її виплати» від 18.01.2003 р. № 71.
Postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy «Pro zatverdzhennia rozmiru vynahorody (roialti) za vykorystannia opublikovanykh z komertsiiinoiu metoiu fonohram i videohram ta poriadku yii vyplaty» vid 18.01.2003 r. № 71.

Надійшла до редакції 04.07.2016 р.

Вахонєва Т. Элементы и порядок заключения авторского договора. В статье исследованы основные элементы и составляющие авторского договора, определены процедура и порядок заключения авторского договора, выявлены характерные признаки его составных частей. Анализируя основные элементы авторских договоров, автор особенное внимание обращает на особенности правового статуса сторон авторского договора, определяет предмет и объект авторского договора, исследует вопросы формы, цены и срока авторского договора. Кроме того особое внимание обращается на проблемные вопросы применения законодательства относительно порядка заключения авторского договора.

Ключевые слова: авторский договор, стороны авторского договора, предмет авторского договора, объект авторского договора, форма авторского договора, цена авторского договора, срок авторского договора.

Vakhonievа T. Elements and procedure for the conclusion of copyright agreement. The article researches the basic elements and constituent parts of copyright agreement, defines the order and procedure for the conclusion of copyright agreement, and determines characteristic features of its constituent parts. While analyzing the principal elements of copyright agreements, the author pays particular attention to the legal status peculiarities of contracting parties, defines the subject and the object of copyright agreement, and elucidates the form, price and term issues of copyright agreement.

Practically all subjects of copyright agreement can be contracting parties of copyright agreement. Their legal status is determined by legal norms that regulate their status as of the subjects of copyright legal relations. In specific cases a disabled person who needs a detailed regulation from the legislator for the protection of minors' rights can be a contracting party of copyright agreement.

While signing the copyright agreement, it is important to pay attention to the legal status peculiarities of some subjects of copyright agreement that act as the contracting parties of copyright agreement. They are co-authors, translators, founders, collective management organizations, etc. Positive dynamics of contractual relations with such subjects depends on the compliance of all formalities while signing the copyright agreement, which are connected with the respect for the rights of other copyright subjects.

The subject matter of copyright agreement is not a work but property rights connected with the possibility to use it in different ways. While signing the copyright agreement, the issues about types and character of rights that are transferred by this agreement, and all the work related issues must be agreed. The concepts of «object and subject» of copyright agreement are so closely interconnected that they should always be considered inseparably. The object of copyright agreement should correspond to all features that are peculiar to copyright objects, in certain cases it should correspond to those requirements placed on it by contracting parties of copyright agreement, and sometimes it should correspond to the norms of copyright and other laws. The basic negative consequence of non-compliance of the simple written form of copyright agreement is the impossibility of reference to witness testimony in case of dispute.

Minimum rates established by law serve as a peculiar guiding line for determination of copyright award and the order of its calculation by contracting parties of copyright agreement.

The term is legislatively determined by copyright agreement conditions, and in case it isn't determined, the agreement may be declared invalid. Contracting parties of copyright agreement independently determine the term of copyright agreement.

Key words: copyright agreement, contracting parties of copyright agreement, the subject of copyright agreement, the object of copyright agreement, the form of copyright agreement, the price of copyright agreement, the term of copyright agreement

ДОГОВІРНІ ВІДНОСИНИ

(закінчення, початок на с. 17)

4. Круглий стіл на тему «Фотобанки і авторське право»

Круглий стіл планується провести 07.12.2016 р. на базі НДІ інтелектуальної власності НАПрН України з залученням представників органів виконавчої влади (Міністерства економічного розвитку і торгівлі України), аспірантів та здобувачів, студентів, спеціалістів зі сфери інтелектуальної власності, юристів-практиків, громадських організацій (як українських, так і міжнародних) та ін.

5. Дискусійний семінар на тему: «Методичні та практичні аспекти визначення розміру збитків і захисту прав при неправомірному використанні інтелектуальної власності в Україні та можливості адаптації зарубіжного досвіду»

Семінар планується провести 08.12.2016 р. на базі Київського регіонального наукового центру НАПрН України з залученням представників органів виконавчої влади (Міністерства економічного розвитку і торгівлі України, Міністерства юстиції України та його установи з судової експертизи інтелектуальної власності), громадських організацій, науковців, аспірантів та здобувачів, студентів, спеціалістів із сфери інтелектуальної власності, юристів-практиків, оцінювачів та судових експертів.

6. Видання збірника наукових праць «Право інтелектуальної власності» (випуск 14), присвяченого Всеукраїнському тижню права

Збірник містить наукові праці з питань, пов'язаних з правовим захистом інтелектуальної власності. Наукові статті відображають певні напрацювання фахівців інституту, отримані за наслідками досліджень, проведених у 2016 р., і в яких досліджуються проблеми охорони та захисту авторського права в умовах сучасного технологічного розвитку. Збірник розрахований на науковців, аспірантів і практичних працівників сфери інтелектуальної власності.

7. Презентація та звітування успішної роботи над спільним соціальним освітнім проектом НДІ інтелектуальної власності НАПрНУ та Інституту журналістики КНУ імені Тараса Шевченка «Рух «За копірайт», створеним у 2015 р.

Презентацію планується провести 09.12.2016 р. на базі Науково-освітнього центру з інтелектуальної власності, співзасновниками якого є НДІ інтелектуальної власності НАПрН України та КНУ імені Тараса Шевченка, із залученням представників органів виконавчої влади (Міністерства економічного розвитку і торгівлі України), громадських організацій, науковців, аспірантів та здобувачів, студентів ВНЗ, спеціалістів зі сфери інтелектуальної власності та іншим зацікавленим особам.

Метою заходу є сприяти поширенню інформації про інтелектуальну власність серед молоді та студентства, підвищити правову культуру майбутньої інтелектуальної еліти нашої країни. У рамках проекту будуть представлені соціальні відеоролики та серія плакатів, підготовлені студентами-журналістами, що покликані привернути увагу молоді до проблеми піратства та плагіату, спонукати дотримуватися авторського права, користуватися ліцензійним контентом.